

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« » 2023 р.

ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА (ПЛЕНЕРНА)

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Київ – 2023

Розробники: Крюкова Ганна Олексіївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка; Стрельцова Світлана Вікторівна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка.

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 7 від «18» серпня 2023 р.

Секретар Ольга КОНОВАЛОВА

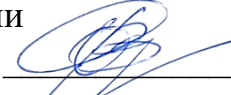
Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 9 від «18» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Ольга КОНОВАЛОВА

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2023 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної (пленерної) практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	Денна	Заочна
Навчальна (пленерна) практика		
Вид практики	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	15 / 450	-
Курс	4	-
Семестр	7	-
Кількість змістовних компонентів з розподілом:	1	-
Обсяг кредитів	4,5	-
Тривалість (у тижнях)	3	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. База практики

1. Факультет образотворчого мистецтва і дизайну;
2. Парки та сквери м. Києва;
3. Національний заповідник «Софія Київська»;
4. Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник.

3. Мета та завдання практики

Мета практики – удосконалення та поглиблення практичних навичок з дисциплін блоку формування фахових компетенцій, стимулювання творчої активності та ініціативи студентів.

Завдання практики:

- поглиблення практичним навичок роботи на відкритому просторі, передачі світло-повітряного середовища, ;
- закріпити вміння написання етюдів з натури на пленері; передавати характерні особливості зображуваного;
- сприяти розвитку просторової орієнтації, цілісного сприйняття натури з урахуванням загального тонового і колірнього стану;
- сприяти формуванню навичок художнього відбору, вміння з різноманіття вибирати найголовніше, композиційно мислити.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво» формуються загальні та фахові компетентності:

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
- ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища

- СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей
- СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності

4. Результати проходження практики

У результаті проходження практики студент має:

- вміти працювати на відкритому просторі, виконувати закінчені пленерні роботи в техніці олійного живопису;
- закріпити вміння та навички швидко виконувати етюди, передавати в них стан природи та освітлення;
- навчитися швидко вловлювати характерні особливості натурника при написанні етюду портрету на природі;
- навчитися здійснювати збір матеріалу для трансформації його в майбутніх творчих роботах;
- навчитися працювати з натури, по пам'яті та за уявою;
- удосконалити техніку роботи олійними фарбами.

виконати:

- визначену програмою кількість живописних короткотривалих та довготривалих етюдів у техніці олійного живопису;
- виконати зображення портретів з руками та 2 сюжетно-тематичних робіт побутового жанру;
- низку графічних робіт в різних техніках.

Результати навчання:

- РН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу
- РН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- РН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.
- РН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.
- РН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

5. Структура навчальної (плерної) практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1. Художня діяльність, практиканта в техніці олійного живопису	
1. Установча конференція	1
2. Короткострокові етюди на передачу стану природи (3 шт.)	26
3. Етюд портрету з плечовим поясом (1 шт.)	15
4. Довготривалий етюд портрету з руками	24
5. Тональні пошуки до тематичних композицій (самостійна робота) (5 шт.)	10
6. Створення сюжетно-тематичних композицій побутового жанру (2 шт.)	50
7. Короткострокові графічні замальовки (8 шт.)	8
8. Звітна конференція у форму перегляду	1
Разом	135
Усього	135

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

1. Установча конференція (1 год.) Узгодження організаційних аспектів проведення плерної практики. Ознайомлення з вимогами програми практики, з умовами її проведення, метою та завданнями; з вимогами до звітності та оцінювання її результатів. Перелік завдань для виконання практики.

2. Короткострокові етюди на передачу стану природи (3 шт.) (26 год.)

Роботи виконуються олійними фарбами на полотні або картоні формату 40x50 см. Це завдання спрямоване на розвиток навичок та закріплення вмінь передавати стан природи.

Етапи виконання етюду в умовах плеру:

Композиція етюду: вибір мотиву, теми та сюжету; вибір точки зору; образне узагальнення природи засобами графіки та живопису (враховуючи заданий формат полотна);

Підготовчий малюнок: визначення пропорцій, руху та характеру просторових планів; типізація основних форм; індивідуалізація деталей композиційного центру;

Узагальнене живописно-пластичне зображення (ліпка форми кольором): визначення загального колірної тону; передача загальних великих тонових та колірних відношень, пропорційних природі; узагальнене моделювання об'ємної форми, виявлення градацій світлотіні з урахуванням повітряної перспективи;

Завершення етюду: остаточне виявлення головного та другорядного в колірному строю етюду; підпорядкування всіх частин зображення цілому, посилення чи послаблення деталей по колірному відтінку, світлості та насиченості.

3. Етюд портрету з плечовим поясом (1 шт.) (15 год.)

Виконання етюду портрету з плечовим поясом в певному стані природи. Роботи виконуються олійними фарбами на полотні або картоні формату 50 x 60 см.

Задача студентів: закомпонувати натуру з плечовим поясом у заданому форматі; передати денне освітлення на пленері, індивідуальні особливості, характер.

Зважаючи на те, що в умовах пленеру швидко змінюється освітлення, важливо закріпити вміння фіксувати найперше, неадаптоване і, як правило, найвірніше враження від натури, яке допомагає побачити натуру цілісно.

4. Довготривалий етюд портрету з руками (1 шт.) (24 год.)

Робота виконується олійними фарбами на полотні або картоні формату 70x50 см або 60x50 см.

Необхідно закомпонувати зображення у форматі, зробити підмальовок, та поступово розкривати полотно методом «від плями». Зважаючи на освітлення передати тепло-холодність, об'єм, детально опрацювати обличчя та кисті рук.

6. Створення сюжетно-тематичних композицій побутового жанру (2 шт.) (50 год.)

Роботи виконуються олійними фарбами на полотні або картоні формату 50x60 см та 50x70 см.

Завдання студентів – знайти вдалу композицію для довгострокової роботи побутового жанру. Вибір композиції відбувається викладачем на основі представлених студентом графічних та колірних замальовок виконаних в якості самостійної роботи.

Пошуки композиції необхідно вести у двох напрямках. Перше – це пошуки закінченої, цілісної композиції спрямованої на створення художнього образу із застосуванням правил і засобів композиції. Друге – фрагментарне зображення мотиву або його деталі з акцентуванням виразності зображення і його наступне використання у творчій роботі. Створюючи сюжетно-тематичні роботи необхідно використати такі засоби композиційного задуму як: виявлення центра, розподіл зображення, симетрія й асиметрія, ритм.

Важливим завданням при створенні етюдів на тему побутового жанру є пошук вдалого ракурсу та композиційного розміщення стафажу з урахуванням місцевої архітектури та ландшафту, стану природи та взаємозв'язку основних кольорових плям. Виявлення характерних тонових і колірних контрастів натури при зображенні мотиву.

7. Короткострокові графічні замальовки (10 шт.) (8 год.)

Завдання виконується на папері формату А-4 графічними матеріалами на вибір студента олівці, туш, перо, лайнер, сангіна, соус, сепія.

У фокусі уваги пейзажі (можливі з архітектурними елементами, стафажем). Завдання спрямоване на удосконалення на практиці графічних навичок та розвиток композиційного мислення. Передача тональних співвідношень має бути із чітко вираженим контрастом, який допомагає виявити світло-тіньові особливості різних станів природи впродовж дня.

8. Звітна конференція у формі перегляду (1 год.) Навчальна практика завершується підсумковим переглядом, обговоренням і оцінкою практичних робіт, виконаних за програмою курсу, відбором кращих робіт для методичного фонду та звітної виставки.

6.2. Завдання для самостійної роботи для студентів-практикантів

5. Тональні пошуки до тематичних композицій (самостійна робота, 5 шт.) (10 год.)

На папері А5 формату за допомогою графічних матеріалів необхідно виконати 5 пошукових ескізів до сюжетно-тематичної композиції.

6.3. Обов'язки студентів під час проходження практики

Студенти зобов'язані:

- Під час установчої конференції (до початку практики) ознайомитися із програмою та змістом навчальної (плернерної) практики, умовами її проведення, вимогами до звітності та оцінювання її результатів;
- Своєчасно приходити на базу практики та працювати над завданнями;
- У повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики;
- Нести відповідальність за виконану роботу;
- Представити виконані роботи на перегляді;
- Кращі роботи відібрані викладачами залишити для збагачення методичного фонду.

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України та іншими законодавчими актами, що встановлюють соціально-трудові відносини, і складає для студентів віком від 18 років і старше не більше 40 годин на тиждень.

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики

До обов'язків викладача-керівника від Університету входить:

- Ознайомлення студентів з програмою практики, метою, завданнями, критеріями оцінювання, системою та формами звітності;
- Надавати загальні рекомендації та індивідуальні консультації до виконання кожного з поставлених завдань студентами;
- Відбір кращих робіт для організації виставки та для поповнення методичного фонду.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№	Види діяльності	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
			За одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1	Короткострокові етюди на передачу стану природи	Готова робота на перегляді	5	3	15
2	Етюд портрету з плечовим поясом	Готова робота на перегляді	10	1	10
3	Довготривалий етюд портрету з руками	Готова робота на перегляді	20	1	20
4	Тональні пошуки до тематичних композицій (самостійна робота)	Готова робота на перегляді	1	5	5
5	Створення сюжетно-тематичних композицій побутового жанру	Готова робота на перегляді	20	2	40
6	Короткострокові графічні замальовки	Готова робота на перегляді	1	10	10
Максимальна кількість балів					100
Підсумковий рейтинговий бал					100

Критерії оцінювання рівня виконання завдань:

У першому завданні (*Короткострокові етюди на передачу стану природи, 3 шт.*) (макс. 5 б.), оцінюватиметься за критеріями: 1) композиція в заданому форматі – 2 б.; 2) передача пропорцій та ракурсу – 1 б.; 3) кольорове та тонове вирішення з урахуванням тепло-холодності – 2 б.

У другому завданні (*Етюд портрету з плечовим поясом.*) (макс. 10 б.), оцінюватиметься за критеріями: 1) композиція в заданому форматі – 2 б.; 2) передача пропорцій та ракурсу, збереження, об'єму – 4 б.; 3) кольорове та тонове вирішення з урахуванням тепло-холодності – 2 б.; 4) збереження силуетів, об'єму – 2 б.;

У третьому та завданні (*Довготривалий етюд портрету з руками*) (макс. 20 б.) робота оцінюватиметься за критеріями: 1) композиційне вирішення в заданому форматі – 5 б.; 2) кольорове та тональне вирішення з урахуванням тепло-холодності на пленері – 5 б.; 3) передача пропорцій та ракурсу – 5 б.; 4) загальне враження від твору – 5 б.;

Четверте завдання (самостійна робота) (*Тональні пошуки до тематичних композицій*) (макс. 1 б.), робота оцінюватиметься за критеріями: 1) композиційне вирішення в заданому форматі – 1 б.;

П'яте завдання (*Створення сюжетно-тематичних композицій побутового жанру*) (макс. 20 б.), оцінюватиметься за критеріями: 1) композиція в заданому форматі – 5 б.; 2) передача пропорцій та ракурсу,

збереження силуетів, форм, площин – 5 б.; 3) тональне вирішення з урахуванням повітряної перспективи – 5 б.; 4) кольорове та тональне вирішення з урахуванням тепло-холодності на пленері – 5 б.

7.2. Перелік звітної документації

До звітної документації входять:

Виконані живописні роботи (всього 7) та графічні (всього 15) та демонстрація їх на загальному перегляді.

Робота студента оцінюватиметься за такими параметрами:

1. кількість завдань виконана в повному обсязі;
2. рівень виконання завдань (композиція, колірне вирішення, тепло-холодність, техніка виконання відносно живописних робіт / композиція, тональне вирішення, узагальнення відносно графічних робіт);
3. якість відвідування та ставлення студента до практики;
4. своєчасне звітування за виконану роботу.

7.3. Вимоги до звіту про практику

Студент має виконати якісно та в повному обсязі всі роботи визначені програмою.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Контроль здійснюється по завершенню терміну виконання кожного завдання.

Критерії оцінювання	Оцінка
Ставиться за: відмінну підготовку та виконання усіх завдань практики у повному обсязі та на високому рівні; продемонстровану ініціативність та відповідальне ставлення до практики загалом.	Відмінно
Ставиться якщо: завдання практики виконані у повному обсязі, але містять незначні помилки при написанні олійним живописом; в цілому роботи виглядають добре, але не досконало.	Дуже добре
Ставиться, якщо: завдання практики виконані у повному обсязі, але містять помилки (не досконало передана тепло-холодність на пленері; виявлені не значні порушення в пропорціях натури (портрет); володіння технікою та прийомами олійного живопису на середньому рівні); продемонстрував активність і старанність у процесі виконання завдань практики.	Добре
Ставиться, якщо: завдання практики виконані в неповному обсязі, у процесі їх виконання допускалися помилки; студент в цілому виявив: посередній рівень знань, умінь, навичок із певною кількістю недоліків; студент не взмозі самостійно проаналізувати та виправити допущені ним помилки в процесі виконання роботи; ставлення студента до виконання завдань практики не завжди відповідальне.	Задовільно
Ставиться, якщо: завдання практики виконані в неповному обсязі, у процесі їх виконання виявлено чимало помилок; студент виявив: мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, навичок; студент не взмозі самостійно виправити помилки на які було вказано викладачем; пропускались заняття без поважної причини; ставлення студента до виконання завдань практики не відповідальне.	Достатньо

Ставиться, якщо: студент виявив незадовільний рівень знань, умінь; завдання практики були виконані не в повному обсязі або не виконані взагалі, при цьому допущено значну кількість помилок і неточностей; студент не виявив старанності у процесі виконання завдань практики; пропускались заняття без поважної причини; ставлення студента до виконання завдань практики вирізняється безвідповідальністю.	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням
--	---

7.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

8. Рекомендовані джерела

1. [Демиденко О. І.](#) Рисунок. Гіпсова класична голова людини: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. І. Демиденко ; Запорізький національний технічний університет. Запоріжжя : ЗНТУ, 2013. 93 с. – ISBN 978-617-529-088-0. (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 1 примірник)
2. Жердзицький В. Особливості художнього сприйняття живопису. Дизайн-освіта, 2008. Х.: ХДАДМ, 2008. 168 с.
3. Зайцева В. Практика композиції : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. 116 с. : кольорові. іл. (Наявний в бібліотеці Університету).
4. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти : навчальний посібник / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. 2-е видання перероблене та доповнене. Київ : Вища школа, 2002. 190 с. : іл. ISBN 966-642-055-4 (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 69 примірників)
5. Техніка і технологія олійного живопису [Текст] : навчальний посібник; уклад.: Е. В. Белкіна, О. І. Конопко. Київ : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 92 с. (Наявний в бібліотеці Університету).

6. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посіб. / Уклад. Е.В. Белкіна, О.І. Конопко. К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка. 2010. 92 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 15-ти примірниках).
7. Тоцький І. Матеріалознавство (для живописців) : курс лекцій. Луцьк : [б. и.], 2011. 136 с. (Наявний в бібліотеці Університету).
8. [Чепіль Л. П.](#), Запорожець Г. М. Навчальний натюрморт: підготовка рисунка під акварельний живопис. Мистецтво та освіта. Київ : Педагогічна думка, 2018. № 1. С. 45-51 (Наявний в бібліотеці Фахового коледжу «Універсум» 1 примірник)
9. Яремків М. Композиція : творчі основи зображення : навчальний посібник для вищих навчальних закладів 1-2 рівня акредитації; редактор О. Прицюк. Тернопіль : Підручники і посібники, 2009. 112 с. : іл. (Наявний в бібліотеці Університету).
10. Яремків М. Композиція. Творчі основи зображення [Текст] : навчальний посібник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. 112 с. (Наявний в бібліотеці Університету).